

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82616,Reczynski-Czeslaw.html>
2022-10-06, 13:22

Reczyński Czesław

RECZYŃSKI Czesław (25 VII 1878, Charków – 6 IX 1936, Lwów), fizyk. Był synem powstańca styczniowego zesłanego wraz z żoną do Rosji.

Ukończył gimnazjum w Charkowie i tam w 1897 zaczął studiować fizykę na uniwersytecie. W 1901 wskutek udziału w demonstracjach młodzieży został usunięty z uczelni. Wyjechał do Getyngi, gdzie kontynuował studia mając wybitnych nauczycieli, jak np. Max Abraham, Hermann Minkowski, Eduard Riecke i Johannes Stark. Pod wpływem tego ostatniego R. zdecydował się na specjalizację w fizyce doświadczalnej. W 1905 uzyskał doktorat na podstawie rozprawy o rekombinacji jonów w powietrzu. Ponadto prowadził w Getyndze ze Starkiem i A. Szaposznikowem badania nad łukiem elektrycznym. Te prace R. zapoczątkowały badania wysokozjonizowanych gazów.

Przez trzy lata 1905–08 R. pracował w laboratorium firmy Heraeus w Hanau. Tam wraz z R. Küchem stworzył wysokociśnieniową lampę rtęciową i zbadał jej właściwości termiczne i spektralne. Po uzyskaniu patentu firma Heraeus rozpoczęła masową produkcję tej lampy.

Po powrocie w 1913 do Charkowa R., jako wykładowca uniwersytetu kontynuował badania nad widmami absorpcyjnymi stopionych soli. W 1912 habilitował się. Wkrótce potem uzyskał stypendium na wyjazd do Würzburga i w laboratorium W. Wiena na tamtejszym uniwersytecie zajął się badaniami składu i energii promieni kanalikowych, głównie tlenu, ale także azotu i wodoru. Po wybuchu I wojny światowej, w 1914–16 kontynuował te badania na uniwersytecie w Zurychu.

W 1916 R. został wezwany do Charkowa i złożył tam magisterium (w ówczesnym systemie rosyjskim był to

odpowiednik zachodnioeuropejskiego doktoratu) na podstawie swych badań promieni kanalikowych. W 1917 został mianowany profesorem w Inst. Technologicznym w Charkowie.

W 1922 wrócił do Polski i jako profesor zwyczajny objął Katedrę Fizyki II na wydziale chemicznym Politechniki Lwowskiej. Szybko zorganizował dobrze wyposażone laboratorium, w którym wraz z licznymi uczniami prowadził badania reakcji chemicznych w łuku elektrycznym, a także zjawisk w gazach i materiale katody oraz pracował nad wyjaśnieniem mechanizmu łuku. Opracował (1932) nowy model lampy rtęciowej o katodzie z rozżarzonej kulki z wolframu. Wyniki pionierskich badań R. nad zjawiskami w łuku rtęciowym okazały się istotne dla dalszego rozwoju lamp rtęciowych i badań zachowania się par metali w wysokich temperaturach.

PSB (S.M. Brzozowski).

Z. Klemensiewicz: *Ś.p. Czesław Reczyński*, „Acta Physica Polonica” 1937, Vol. 6, No. 3–5; J. Nikliborc: *Wspomnienie o Czesławie Reczyńskim w 50-lecie wynalezienia lampy kwarcowej*, „Postępy Fizyki” 1958, t. 9.

Andrzej Kajetan Wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)